

V Hindamise ja gümnaasiumi lõpetamise korraldus

5.1. Reguleerimisala

(1) Käesoleva korraga sätestatakse keskharidust omandavate õpilaste teadmiste ja oskuste ning käitumise hindamise, koolist väljaarvamise ning järgmisse klassi üleviimise alused, tingimused ja kord

5.2. Mõisted

Hindamine - Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

Kujundav hindamine - õppe kestel toimuv hindamine, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. Kujundava hindamise printsiibid ja meetodid on toodud kooli õppekavas, vajadusel õpetaja hindamise kavas.

Õpitulemuste hindamine – ainealaste teadmiste ja oskuste hindamine võrreldes ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja püstitatud eesmärkidega õppe käigus või õppeteema lõppedes.

Kokkuvõttev hindamine gümnaasiumis – hinnete koondamine kursus(t)e hinneteks ning kursusehinnete koondamine kooliastmehinneteks.

Õpitulemus – formuleeritud eesmärk või selle täimine; õpilane demonstreerib oma teadmist või oskust suuliselt, kirjalikult või praktiliselt

Hinnang – väärtuse määramine, mistahes saavutuse või tulemuse kirjeldamine õpiprotsessis, suuline või kirjalik kommentaar, analüüs, retsensioon vms

Hinne – hindamisprotsessi tulemus, märgiline, arvuline hinde avaldamine arvudes, tähtedes või vms. (sama, mis on oluline hinne)

Enesehindamine – hinnangu andmine endale, omaenese võimalustele, tulemustele ja saavutustele

Hindeline töö – töö, mis hindab õpitulemuste saavutustaset alateemal. Töö kestvus ei ületa 15-20 min.

Kontrolltöö - kursuse õpitulemuste omandamist kontrolliv kirjalik töö. (Tervisekaitseõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13351102>). Kuulub hindeliste tööde hulka. Kestvus – 40-45 min.

Jooksev hinne - hinne, mis on saadud õppeprotsessi jooksul, peegeldab õpilase arengut. Seda ei panda e-kooli ja ta ei mõjuta kokkuvõtvat hindamist.

Kokkuvõttev hinne – hinne, mida pannakse kursuse jooksul saadud mitme ühte liiki töö eest (nt: kodutööd, grammatikatestid, matemaatika ülesannete lahendamine)

5.3. Hindamise alused

(1) Teadmiste ja oskuste hindamisel lähtutakse õpilasele kohaldatava riikliku õppekavaga ja selle alusel koostatud kooli õppekavaga nõutavatest teadmistest ja oskustest.

(2) Käitumise lähtutakse kooli õppekava ning kooli kodukorra nõuetest.

(3) Kui õpilasele on koostatud individuaalne õppekava, siis arvestatakse hindamisel individuaalses õppekavas sätestatud erisusi.

5.4. Hindamise eesmärgid

Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut - anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta; innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima; suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 2) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 3) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Käitumise eesmärgid on:

suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli kodukorra nõudeid;

5.5. Hindamisest teavitamine

- (1) Aineõpetaja(d) teavitab õpilast ja tema seaduslikku esindajat hindamise korraldusest koolis ning õpilasele pandud hinnetest ja antud hinnangutest. Vastav teavitamise kord sätestatakse kooli kodukorras.
- (2) Kooli õppekavas sätestatud hindamise korralduse avalikustab kool avaliku teabe seaduse alusel kooli tegevuse kajastamiseks peetaval veebilehel.
- (3) Õpilasel on õigus saada vastavalt e-koolist, aineõpetajalt, klassijuhatajalt teavet oma hinnete kohta.

5.6. Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus, põhimotted kui kokkuvõtivate hinnete alus

- (1) Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suulise vastuse (esituse), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktilise tegevuse alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele.
- (2) Kursuse algul (1. või 2. tunnis) teeb vastava õppeaine õpetaja õpilastele teatavaks õppeaine nõutavad teadmised ja oskused, nende hindamise aja ja vormi. Hindamise tingimused sisestatakse teatamise päeval e-kooli klassipäevikusse, kust nad on saadaval nii õpilastele kui ka õpilaste vanematele. On soovitatav hindamise fail lisada manusesse koduste ülesannete juurde kursuse viimasel tunnil.

(2)¹ Hindeliste tööde arvu määrab õpetaja, juhindudes õpitulemustest ja mõistlikkuse printsiibist, kuid ühes ja samas õppeaines on paralleelklassi/ühe klassi õpetajatel soovituslik arutada hindamise põhimõtteid.

(3) Õppeteema/mooduli/kursuse õpitulemuste omandamist kontrollivate *kontrolltööde* aeg kavandatakse kooskõlastatult teiste õppeainete õpetajatega

(4) 10. klassis korraldatakse proovieksamid kolmes õppeaines: matemaatikas, võõrkeeles ja eesti keeles. Proovieksamid toimuvad aprilli lõpus – mai alguses, kahe nädala jooksul. Kaks päeva enne proovieksami õppetööd ei toimu. Õpilastel toimuvad konsultatsioonid, mis on neile kohustuslikud. Proovieksami eest saadud hinne kantakse e-kooli eraldi eksamihindena ning see mõjutab aasta kokkuvõtvat hinnet. Proovieksami eest saadud hinnet ei parandata

(5) Kui hindelist tööd - kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust - on hinnatud hindega „puudulik” või „nõrk” või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Hinnet on võimalik parandada üldjuhul üks kord. Erijuhud tuleb õpetajaga eraldi kokku leppida. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord on sätestatud kooli õppekavas käesolevas peatükis punktid 5.11 ja 5.12

(6) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, siis kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnatakse hindega „nõrk”, kuid õpilasele antakse võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord on sätestatud kooli õppekavas käesolevas peatükis punktid 5.11

(7) Õppepäevas võib läbi viia ühe kontrolltöö. Kontrolltöö toimumise ajast teatatakse õpilastele vähemalt viis õppepäeva enne kontrolltöö toimumist. (Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele § 10 lõige 3).

(8) Õppenädalas võib läbi viia kuni kolm kontrolltööd. (Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele § 10 lõige 4).

(9) Kontrolltöid ei planeerita esmaspäevale ja reedele, samuti õppepäeva esimesele ning viimasele õppetunnile, välja arvatud juhul, kui õppeaine on tunniplaanis esmaspäeval ja reedel või ainult ühel neist päevadest või esimese või viimase tunnina. (Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele § 10 lõige 6).

- (10) Elektronpäevikusse kontrolltööde plaani sisestab aineõpetaja ainult kontrolltööd.
- (11) Hindelised tööd pannakse elektronpäevikusse kursuse alguses või vähemalt 5 õppepäeva enne töö tegemise päeva .
- (12) Kontrolltöö läbiviimisest tuleb õpetajal teatada õpilastele kursuse algusel ja tuletada kontrolltööst meelde hiljemalt 5 päeva ette.
- (13) Elektronpäeviku lehel, kuhu aineõpetaja sisestab tunni teema, pannakse kirja ka hindelise töö teema, samuti selle töö vormi: suuline vastus (esinemine), kirjalik või praktiline töö, praktiline tegevus.
- (14) Aineõpetaja peab teatama õpilasele hindelise töö (kaasa arvatud suulises vastuse (esinemise) või kirjalikus vormis, praktilise töö või praktilise tegevuse vormis toimunud hindeline töö) tulemusi hiljemalt 1 nädal peale hindelise töö läbiviimist.
- (15) Kõik kontrollitud hindelised tööd sealhulgas ka kontrolltööd tagastab õpetaja õpilastele. Tagastades töö õpilasele, ei tohi aineõpetaja avalikustada hinnet ja arutleda tööd ilma õpilase nõusolekuta.
- (16) Vähemalt üks nädal enne kursuse hinnete panemistpannakse välja eelhinded.
- (17) Õpilased, kes on sooritanud kõik hindelised tööd hindele „5“ jooksva õppeperioodi eest, võivad olla vabastatud lõputööst (kontrolltööst).
- (18) Õpilasel, kes viibib ainetunnis, ei ole õigust ilma mõjuva põhjuseta keelduda kontrolltöö või tunnikontrolli kirjutamisest. Kui õpilane keeldub tunnis töö kirjutamisest, siis õpilast hinnatakse hindega „1“ ja saadud hinnet ei ole lubatud parandada. Sellisest olukorrast teavitatakse kohealt kirjalikult klassijuhatajat.

5.7. Hindamise süsteem

(1) gümnaasiumiastmes kohustuslikes kursustes ja valikkursustes oskuste ja teadmiste hindamisel kasutatakse viiepallist süsteemi:

- 1) hindega „5“ ehk „väga hea“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid; kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „5“

hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.

- 2) hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppealuseks olevatele taotletavatele õpitulemustele; kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „4” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 75–89% maksimaalsest võimalikust punktide arvust
- 3) hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisesel õppimisel või edasises elus; kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „3” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 50 – 74 % maksimaalsest võimalikust punktide arvust.
- 4) hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisesel õppimisel või edasises elus; kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „2” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 20 - 49 % maksimaalsest võimalikust punktide arvust.
- 5) hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisesel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub. kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „1” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 0 – 19 % maksimaalsest võimalikust punktide arvust.

(2) Gümnaasiumiastmes kooli pakutavates valikainetes ja üksikutes (õpetaja põhjendatud otsusel) riiklikes valikainetes kasutatakse hinnanguid „arvestatud“ ja „mittearvestatud“ Hinnang „arvestatud“ pannakse sel juhul, kui õpilane on sooritanud kõik kursuse algul õpetaja poolt teavitatud tööd. Hinnanguid „arvestatud“ ja „mittearvestatud“ ei teisendata viie palli süsteemi.

Valikkursused, mis läbitud projektide raames või koostöös teiste asutustega, hinnatakse hinnanguna „arvestatud“, vastava tunnistuse olemasolul, või „mittearvestatud“, juhul kui õpilane oli registreerunud kursusele, kuid ei saanud tunnistust.

5.8. Kokkuvõttev hindamine

(1) Gümnaasiumiastmel hinnatakse õpilase õpitulemusi vastavas õppeaines kokkuvõtvalt kursuse- ja kooliastmehindega. Kursuse hinne pannakse välja kursuse jooksul hindeliste tööde eest saadud hinnete ja/või kokkuvõtivate hinnete alusel. Kursusehinnete alusel pannakse kooliastmehinne.

(2) Kui gümnaasiumiastme õpilane on kursuse jooksul puudunud rohkem kui 30% tundidest, siis hinnatakse tema teadmisi hindega „1“ sõltumata puudumiste põhjusest ja teistest kursuste jooksul saadud hinnetest ning seda kursuse hinnet ei ole lubatud parandada.

(3) Erandjuhtudel (õpilase haigestumine, õpetaja haigestumine või muu mõjuv põhjus) võib gümnaasiumiastmes kursuse hinne jääda panemata. See hinne pannakse välja järgmise kursuse jooksul.

(4) Kui ühel õppeaastal loetavate ja kahest kursusest koosnevate valikkursuste hindamisel kasutatakse hinnanguid „arvestatud“ ja „mittearvestatud“, siis kursuse kokkuvõtvat hinnet loetakse positiivseks ainult sel juhul, kui mõlema kursuse eest on saadud hinnang „arvestatud“

(5) Vastava aine kokkuvõtva hinde väljapanekul, vaieldava hinde korral, loetakse prioriteetseteks vastava aine viimaste kursuste eest saadud hindeid.

(6) Õppeaines, milles riigieksam toimub väljaspool eksamiperioodi, pannakse 12.klassi õpilasele kooliastmehinne välja enne riigieksami toimumist. Teiste õppeainete kooliastmehinded pannakse välja enne õppeperioodi lõppu.

5.9. Kujundav hindamine kui õpilase arengu ja toetamise vahend

- (1) Kujundav hindamine keskendub kõigepealt õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega.
- (2) kursuse algul aineõpetaja teavitab õpilasi kursuse jooksul läbitavatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest. Selsamal päeval e-kooli kaudu edastatakse sellekohast teavet vanematele.
- (3) Õppeprotsessi käigus analüüsitakse teadmisi, oskusi ja väärtushinnanguid ning antakse tagasisidet õpilase saavutuste ja vajakajäämiste kohta.
- (4) Tunni või muu õppetegevuse käigus saab õpilane õpetajalt, klassikaaslastelt või enesehinnangu abil suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste kohta.
- (5) Õpilast kaasatakse tunni/tegevuse eesmärgistamisse ning saadakse tagasiside püstitatud eesmärkide saavutamisest;
- (6) Õpilast kaasatakse hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õppimotivatsiooni.
- (7) Õpilastele pakutakse diferentseeritud ülesandeid raskusastme järgi, mis võimaldab õpilastel ühelt poolt õppida sama asja erineva süvenemisastmega, teiselt poolt õppida midagi erinevat, erinevatel aegadel, erinevate meetoditega ja erinevate ressursivajadustega.
- (8) Enne kontrolltööd õpilastele teatatakse hindamiskriteeriumid või kaasatakse õpilased hindamiskriteeriumide koostamisse
- (9) Kirjalike tööde hindamisel õpetaja annab õpilasele tagasiside, rõhutades tema tugevaid külgi ning osutades vajakajäämistele.
- (10) Õpilast suunatakse arendama iseseisva töö oskust, planeerima õppimist ja seda plaani järgima sh seletatakse koduste tööde täitmise tähtsust;

- (11) Õpilase arengu toetamiseks korraldab klassijuhataja temaga arenguestluste, millesse vajadusel kaasatakse ka aineõpetajad, mille põhjal lepatakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides arvestades õpilase võimeid ja huvisid.
- (12) Suuremal määral arenguestlust põhineb õpilase eneseanalüüsil ning vestluste käigus püstitatakse uusi õpieesmärke.
- (13) Aine- või klassijuhataja võib kasutada kujundava hindamise ühe vahendina õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.
- (14) Igal aineõpetajal on õigus kasutada erinevaid õpetamismeetodeid ning tagasisidestamise võtteid õpilaste õpimotivatsiooni tõstmiseks ja õpihuvi hoidmiseks.

5.10. Hinde ja hinnangu vaidlustamine

- (1) Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus kursuse jooksul saadud hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.
- (2) Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus kursusehinnet vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.
- (3) Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest lõikes 1 nimetatud taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

5.11. Hinnete parandamise kord ja hindeliste tööde järelvastamise kord

- (1) Õpilastel lubatakse nende hindeliste tööde parandamist, mille kohta teavitatakse kursuse algul ning mille alusel aineõpetaja paneb välja kursusehinde.
(«Tervisekaitseõudud kooli päevakavale ja õppekorraldusele § 10 lõige 6)

(2) Õpilastel lubatakse parandada need hindelised tööd, mis on hinnatud hindega „nõrk“ või „puudulik“.

(2)¹ Erandkorras (õpilase pikaajalisel haigestumisel ja arsti tõendi olemasolul) õpilasel lubatakse parandada hinnet „3“

(3) Gümnaasiumiastme õpilane, kes täitis hindelise töö mitterahuldavalt või puudus tunnist hindalise töö ajal, täidab vastava ülesande uuesti õpetajaga kokkulepitud ajal kolmeteistkümne õppepäeva jooksul, kuid mitte hiljem kui kursuse lõpuni. Uus hinne kantakse e-kooli parandushindena (tärniga). Hinnet on õpilasel õigus parandada üks kord.

(4) Kui hindelise töö ajal õpilane puudus tunnist, siis paneb aineõpetaja e-kooli märgistuse „0“ ning õpilane peab tegema läbitud teemadel teadmiste ja oskuste hindavad tööd kolmeteistkümne päeva jooksul

(5) Gümnaasiumiõpilasel on õigus kursuse jooksul parandada ÜHT hinnet tingimusel, et sellel kursusel pole õpilasel esinenud põhjuseta puudumisi.

(6) Kui õpilasel ei ole hindeid, siis peab ta tegema läbitud teemal teadmiste ja oskuste hindavad tööd aineõpetajaga kokkuleppel.

(7) Õppenõukogu otsusel lubatakse 12.klassi õpilasel parandada ühte kursusehinnet, mis annab talle võimaluse lõpetada gümnaasiumi kuldmedaliga või hõbemedaliga.

(8) Direktori nimele esitatud kirjaliku avalduse alusel, mis on esitatud septembri lõpuks, on gümnaasiumi osa õpilastel lubatud parandada eelmiste õppeaastate üks kursusehinne mitte hiljemalt kui jooksva õppeaasta I poolaasta lõpuks.

(9) Erandkorras moodustatakse õppenõukogu otsusel ja aineõpetaja nõusolekul, direktori käskkirja alusel ainekomisjon ning 12.klassi õpilasel lubatakse lisaks parandada mitte rohkem kui 3 kursusehinnet 2 eelmise aasta eest

5.12. Käitumise hindamise korraldus

(1) Käitumise põhimõtteid ja hindamiskorda tutvustab õpilastele klassijuhataja.

(2) Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis.

(3) Käitumise hinde paneb välja iga aineõpetaja õppeaineti. Käitumise ja hoolsuse kokkuvõtva hinde paneb klassijuhataja.

(4) Käitumist hinnatakse hinnetega «eeskujulik», «hea», «rahuldav» ja «mitterahuldav»:

1) Käitumishindegaga «eeskujulik» hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt.

2) Käitumishindegaga «hea» hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab kooli kodukorra nõudeid.

3) Käitumishindegaga «rahuldav» hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi.

4) Käitumishindegaga «mitterahuldav» hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, ei allu õpetajate nõudmistele. Õpilase käitumise võib hinnata «mitterahuldavaks» ka õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest. Klassijuhataja paneb õpilasele mitterahuldava käitumishinde peale vestlust temaga.

(5) Õpilase käitumise hindamisel võetakse arvesse ainult käitumine jooksva kursusel, ei võeta arvesse eelmise õppeperioodi käitumise hinnet.